

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมท้องถิ่น ในระดับชุมชนและทั้งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรวมทั้ง ตำบล อำเภอ และเขต อปท.ข้างเคียง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับสภาพแวดล้อมภายใต้สังคมที่เป็นทั้งระบบ เปิดมากกว่าระบบปิดในปัจจุบัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและ ภายใน โดยผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมีดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลสังคม

ด้านสาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพ ให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชาชนในชุมชนเช่นกัน ได้แก่โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรค ไข้เลือดออก มือ-ปาก-เท้าเปื่อยในเด็ก และโรคอื่นๆอีกมาก **ปัญหา**คือ ประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือ ตรวจสุขภาพประจำปี **การแก้ไขปัญหา** คือ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงาน สาธารณสุข โรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

ด้านการศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็มร้อยละ ๙๙.๕๕ อ่าน เขียน ภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ เด็กอายุ ๖-๑๔ ปี ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ได้เรียนต่อชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือเทียบเท่า **ปัญหา**คือ ยังไม่สามารถแข่งขันกับชุมชนใหญ่ๆ ได้ การแก้ปัญหาคือ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน ให้กับทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆกับทางโรงเรียน

๒. ด้านค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

ประชาชนมีกิจกรรมทางศาสนา (พุทธ) ให้ความร่วมมือกันทำกิจกรรมสาธารณะต่างๆ มีวัดเป็น สิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และปลูกจิตสำนึกให้ตั้งมั่นที่จะกระทำแต่ความดีของชาวร่วมจิต เพื่อการอยู่อย่างร่มเย็น เป็นสุข **ปัญหา**คือ ปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีพัฒนาการที่ทันสมัย ทำให้คนรุ่นหลังมองว่าประเพณีหรือความเชื่อ ดังกล่าวเป็นเรื่องที่มั่งงาย ล้าสมัย วิถีชีวิตความเป็นอยู่มีวิวัฒนาการคล้ายกับคนในชุมชนเมืองมากขึ้น หากไม่มีการสืบ สานประเพณีหรือความเชื่อดังกล่าวอาจจะทำให้ ภูคโลบายง่าย ๆ ในการสร้างความรัก ความสามัคคีในกับคนใน ท้องถิ่นขาดหายไปด้วย **การแก้ปัญหา** ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นการสืบสาน ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตร ร้อยละ ๓๓.๒๗ เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ตามลำดับ รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ ๒๓.๑๒ รายได้ส่วนมากมาจากการทำ การเกษตร คนที่มีอายุ ๑๕-๖๐ ปี มีอาชีพและมีรายได้ และที่ไม่มีรายได้มี ๒๐ คน ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่ไม่มี อาชีพและรายได้ จำนวน ๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓๙ ประชาชนบางส่วนมีรายได้จากการรับทั่วไปในพื้นที่และนอก พื้นที่ นอกจากนั้นยังประกอบอาชีพอื่นๆเช่นค้าขาย รับราชการ ทำให้รายได้ในครัวเรือน แต่ก็พบว่าในเขตองค์กร

บริหารส่วนตำบลวังหลวงไม่มีครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ในจำนวนนี้ก็มีครัวเรือนที่ไม่มีรายได้การเก็บออมเงิน จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ สาเหตุเป็นเพราะว่าค่าใช้จ่ายกับรายได้พอๆกันเพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเท่านั้นเมื่อดูจากผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคจะมีมากที่สุด รองลงมาจะเป็นค่าใช้จ่ายในต้นทุนการผลิต

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา พื้นที่การเกษตรจะได้รับผลกระทบการภัยแล้ง สาเหตุมาจากฝนทิ้งช่วง และขาดแหล่งน้ำสำหรับพื้นที่การเกษตร ทำให้ประชาชนมีผลผลิตการเกษตรตกต่ำ **การแก้ไขปัญหา** คือ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้กับเกษตรกร อีกทั้งได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่การพัฒนาเรื่องนี้ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรเนื่องจากงบประมาณในการดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำมีน้อยแต่ความต้องการของประชาชนมีมาก และกลุ่มอาชีพต่างๆ ยังขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการและความรู้ด้านการตลาด

๓. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๑. เส้นทางคมนาคม ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นถนนคอนกรีตเสริม

เหล็กร้อยละ ๙๐ เป้าหมายคือต้องการให้ได้มากกว่านี้หรือร้อยละ ๑๐๐ โดยผู้บริหารมีนโยบายที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทุกสาย **ปัญหา**คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากพื้นที่ยังไม่เป็นที่สาธารณะซึ่งจะดำเนินการได้ต่อเมื่อต้องเป็นที่สาธารณะ **การแก้ปัญหา**คือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆฝ่ายเพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้บรรจุแผนงาน/โครงการ ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับหมู่บ้าน

๒. การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน **ปัญหา**คือ ไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับถนน **การแก้ปัญหา**คือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆฝ่ายเพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้บรรจุแผนงาน/โครงการ ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับหมู่บ้าน

๓. การประปา องค์การบริหารส่วนตำบลมีกิจการประปา ให้บริการแก่ประชาชนในเขตความรับผิดชอบทุกหมู่บ้าน จำนวน ๖๗๘ ครัวเรือน **ปัญหา**คือ มีข้อร้องเรียนเรื่องน้ำประปาขุ่น น้ำประปาไม่ไหลบ่อยครั้ง สาเหตุเนื่องจากระบบประปาชำรุดบ่อย **การแก้ปัญหา**คือ การลงพื้นที่ดำเนินการแก้ไขตามจุดที่เกิดปัญหาในพื้นที่

๔. แหล่งน้ำการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันน้ำเพื่อการเกษตรจะมีเพียงพอในเฉพาะฤดูฝน **ปัญหา**คือ ร้างส่งน้ำในพื้นที่เกษตรที่มีอยู่เดิมมีน้อยและมีการชำรุดเสียหายหลายแห่ง และบางพื้นที่ไม่มีรางส่งน้ำทำให้เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้งทุกปี ประกอบกับงบประมาณมีจำนวนจำกัดไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านแหล่งน้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ได้ **การแก้ปัญหา** คือ การนำเสนอแผนงานโครงการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนจะให้ความสำคัญกับเรื่องแหล่งน้ำการเกษตร ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้บรรจุแผนงาน/โครงการ ด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการแล้วบางส่วนและมีการจัดทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. ด้านที่อยู่อาศัยและการอุปโภคบริโภค

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่อยู่อาศัยมั่นคง ครัวเรือนมีน้ำ

สะอาดสำหรับดื่มและบริโภค มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี แต่ปัญหาคือระบบประปาหมู่บ้านที่มีอยู่มีการชำรุดเสียหาย บ่อยซึ่งเกิดจากการอายุการใช้งาน แต่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ทำการแก้ไขปัญหาย่างทันท่วงที ประชาชน ทุกครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ มีการป้องกัน อนุรักษ์อย่างถูกวิธีและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเมือง-การบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบล มีทั้งหมด ๙ หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของ หมู่บ้าน เพื่อมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้ง เป็นอย่างดี

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นองค์การบริหารส่วนตำบลได้พยายามแก้ไข โดยเรื่องจากการประชุม ประชาคมท้องถิ่นทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จากการประชุมทุกครั้งท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นมีประชาชนสนใจเข้าร่วมประชุมรวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่ หลากหลาย ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตามความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับ ประโยชน์ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัด โครงการศึกษาดูงานของคณะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลรวมถึงโครงการอบรม ให้ความรู้แก่กลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่ม อาชีพต่างๆให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพเพิ่มขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับ การปฏิบัติงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โครงการบางโครงการต้องระงับไว้เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสลับภูเขา พื้นที่ราบใช้ เป็นที่อยู่อาศัย ทำนา ทำไร่ ส่วนพื้นที่ตอนเป็นที่สำหรับการเกษตร พืชไร่ และพืชสวน มีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ คลองสิงห์ คลองหมัน สระ ซึ่งกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ **ปัญหาคือ** น้ำผิวดินของตำบลร่วมจิต จะแห้งแล้ง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ไม่เพียงพอสำหรับภาคการเกษตร **การแก้ปัญหาคือ** องค์การบริหารส่วน ตำบลร่วมจิตกับผู้นำชุมชนรณรงค์ให้คนในชุมชนรู้จักใช้น้ำอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยร่วมกันดูแล รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งชุมชน โดยการสร้างฝายเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

คุณภาพอากาศและเสียง คุณภาพอากาศขององค์การบริหารส่วนตำบลร่วมจิต โดยรวมอยู่ใน เกณฑ์มาตรฐานแต่ในบางพื้นที่จะมีปัญหาเรื่องเหตุรำคาญกลิ่นเหม็นจากการเลี้ยงสุกรในเขตชุมชน สำหรับมลพิษ ทางอากาศในเขตชุมชน ส่วนใหญ่เป็นมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากการเผามูลฝอยจากบ้านเรือนและมลพิษทาง อากาศจากการเผาไร่ **การแก้ปัญหาคือ** องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการในการรณรงค์เกี่ยวกับคัดแยก ขยะมูลฝอยลดการเผาในชุมชน ซึ่งก็แก้ปัญหาได้ระดับหนึ่ง ในปัจจุบันจะต้องพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สมดุล ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาใน อนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลร่วมจิต ด้วยเทคนิค SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค)

๑. จุดแข็ง (S = STRENGTH)

◆ ประชาชน ผู้นำชุมชน มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง

◆ บุคลากร องค์กรบริหารส่วนตำบลร่วมจิต มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิรวมถึงส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ รู้ปัญหาของชุมชนและอยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน

◆ มีการบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล

◆ มีการสืบทอดประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

◆ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ในชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นตัวอย่างด้านการเกษตรตลอดจนมีแหล่งน้ำ เอื้อต่อการทำการเกษตรทำให้มีรายได้จากการเกษตร

◆ องค์กรบริหารส่วนตำบลมีระบบเสียงตามสายของหมู่บ้านให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

๒. จุดอ่อน (W= WEAKNESS)

◆ โครงการขนาดใหญ่ต้องใช้งบประมาณสูง องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินโครงการได้

◆ มีจำนวนโครงการที่ประชาชนต้องการจำนวนมากแต่ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณจำกัดในการดำเนินการ

◆ ผลผลิตทางการเกษตรได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง

◆ ประชาชนยังไม่สนใจและมีความจริงจังหรือตั้งใจจริงในโครงการที่รัฐจัดให้ความช่วยเหลือ

◆ ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการทำอาชีพเสริม(กลุ่มอาชีพ) ได้ค่อนข้างน้อยเนื่องจากยังไม่มี ความเข้มแข็ง ยากต่อการพัฒนา และขาดความรู้ ทักษะในกระบวนการบริหารจัดการและการตลาด

๓. โอกาส (O= OPPORTUNITY)

◆ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อบต.

◆ ตำบลร่วมจิตเป็นตำบลขนาดเล็ก ประชากรน้อย สามารถพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆได้
ง่าย

◆ ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณจากทุกภาคส่วนราชการในการฝึกอบรมของกลุ่ม
อาชีพ

๔. อุปสรรคหรือข้อจำกัด (T= THREAT)

◆ โครงการที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูง หรือความชำนาญเป็นพิเศษ องค์กรบริหารส่วนตำบล
ร่วมจิตยังไม่มี ความชำนาญและบุคลากร

◆ งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนไม่เพียงพอ การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและความยากจน
เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆส่วนที่ต้องประสานงานกัน ถึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์

◆ ความเสื่อมถอยค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลต่อปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะเยาวชน

◆ ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

◆ ภัยธรรมชาติส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง

◆ งบประมาณในการพัฒนาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือด้านอื่นๆน้อย

◆ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ค่อนข้างมากทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเกิดความล่าช้าในการทำงาน ประชาชนจึงเกิดความเบื่อหน่าย

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยทั้งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม บางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรมผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวย กับกลุ่มคนจน มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาอาชญากรรมและ ยาเสพติด

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ มีประชากรวัยแรงงาน ๕ คนที่มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน และคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๓ จะเหลือประชากรวัยแรงงานเพียง ๑.๗ คนแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน การขาดแคลนกำลังแรงงานทำให้ต้องนำเข้าแรงงานไร้ทักษะจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทยในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะซบเซา ผลิตภาพแรงงานไทยอาจเพิ่มขึ้นช้า ปัญหาการค้ำมนุษย์ และการขาดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย อาทิ อาชญากรรม โรคระบาด และภาวะทางการคลังของระบบบริการทางสังคม

การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว

การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการผลิตและการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายมาเป็นรูปแบบการค้าที่มีบทบาทมากขึ้น มีการยกระดับกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ผสมผสานระหว่าง Information Technology กับ Operational Technology หรือที่เรียกว่า Internet of Things (เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมอุปกรณ์และ เครื่องมือต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือรถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน) เพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โดยหากภาคการผลิตที่ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากขึ้นอุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความแห้งแล้งเป็นระยะเวลายาวนาน เกิดฝนขาดช่วง และมีฤดูกาลเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม แหล่งน้ำขาดแคลน ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เกิดโรคระบาดในพืชและสัตว์ และอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์กรณีที่เกิดโรคระบาดใหม่ เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง และการสูญเสียแนวปะการัง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ พลังงาน และลดทอนขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

(๒) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหวและดินโคลนถล่ม ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต การพัฒนาอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน